

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL PRITARIMO KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI

2020 m. kovo 31 d. Nr. T-IX-264
Varėna

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 8 punktu, Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-VIII-89 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento“, 200.2 papunkčiu, Varėnos rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a:**

Pritarti Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Algis Kašėta

Savivaldybės kontrolierius

Gintautas Šakalis
2020-03-31

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS IŽANGA

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra atskaitinga Varėnos rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės taryba), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka bei terminais, kiekvienais metais Savivaldybės tarybai teikiama veiklos ataskaita. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Tarnyba) veiklą 2019 metais ir kitus susijusius įvykius.

Tarnybos veikla iš esmės priklauso nuo Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio nuostatų, kurios susijusios su veiklos planavimo procesu, išvadų dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo, garantijų suteikimo ir kt., auditų rezultatų viešinimu ir kitais Tarnybos veiklos aspektais. Kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyba veiklą vykdė vadovaudamasi nuostatais, kurie buvo patvirtinti 2008 m. spalio 28 d. Savivaldybės tarybos sprendimu.

Tarnyba siekia, kad visi savivaldybės viešojo administravimo subjektai laikytųsi įstatymų, tinkamai ir efektyviai naudotų savivaldybės biudžeto lėšas ir turtą, kad būtų tobulinama savivaldybės sektoriaus finansų valdymo sistema.

Tarnybos 2019 metų veikla buvo suplanuota ir vykdoma taip, kad užtikrintų prioritetinių užduočių – išvadų dėl savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto valdymo – parengimą ir pateikimą Savivaldybės tarybai.

Tarnybai 2019 metais buvo keliami šie uždaviniai:

1. Parengti ir pateikti Savivaldybės tarybai išvadas:
 - dėl savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio;
 - dėl savivaldybės 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio bei biudžeto lėšų ir turto naudojimo.
2. Vykdyti savivaldybės turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kontrolę.
3. Vertinti savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės sistemos patikimumą ir teikti rekomendacijas jai gerinti.
4. Vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai.

Tarnybos darbo organizavimas, valstybės tarnautojų mokymas ir jų kvalifikacijos tobulinimas priklauso nuo skiriamo finansavimo. Tarnybos veiklai 2019 metais buvo skirta 66,2 tūkst. Eur. Beveik visą Tarnybos biudžetą – 64,6 tūkst. Eur sudarė darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos.

II SKYRIUS AUDITO KOKYBĖS VALDYMAS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

Įgyvendinant Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros, Viešojo sektoriaus atskaitomybės, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymų ir kitų teisės aktų

nuostatas, savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo išvadai parengti atliktas Varėnos rajono savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas.

Siekiant užtikrinti atliekamų auditų kokybę, Tarnyboje yra parengtos ir patvirtintos tvarkos bei taisyklės, reglamentuojančios audito procedūras, audito dokumentavimo reikalavimus, audito priežiūros ir kokybės kontrolės nuostatas. Šios tvarkos parengtos vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Tarptautiniais audito standartais, Valstybinio audito reikalavimais.

2019 metais Tarnyboje vykdyta nuolatinė audito kokybės užtikrinimo procedūrų pakankamumo ir veiksmingumo stebėseną. Kiekvieno darbuotojo atliktos audito procedūros prižiūrėtos ir peržiūrėtos siekiant nustatyti, ar auditas atliekamas pagal audito planą ir programas, atliktas darbas ir gauti rezultatai tinkamai pateikti darbo dokumentuose, išspręsti ir audito išvadoje bei rekomendacijose pateikti visi svarbūs audito klausimai, pasiekti audito procedūrų tikslai, padarytos išvados ir rekomendacijos atitinka surinktus audito įrodymus.

Siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką atliekamų auditų metu nustatytų dalykų vertinimą ir išvengti galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, planuojant audito veiklas atsižvelgiama į Tarnybos valstybės tarnautojų deklaruotus viešuosius ir privačius interesus, prieš pradėdant auditą pildomas Nešališkumo deklaracijos.

Tarnybai Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytos dvi pareigybės, dirba du darbuotojai. Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir atestuoto vidaus auditoriaus vardą, nes specialistams, atliekantiems išorės auditą ir kontrolės funkcijas, keliami ypač aukšti profesiniai ir kvalifikaciniai reikalavimai. Auditoriaus darbas reikalauja daug specialių žinių, praktinių įgūdžių.

Savivaldybės kontrolierius organizuoja Tarnybos darbą, valstybės tarnautojų mokymą ir jų kvalifikacijos tobulinimą, atlieka personalo valdymo funkcijas ir kitas funkcijas, numatytas Vietos savivaldos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Tarnybos valstybės tarnautojai dalyvavo Savivaldybės tarybos posėdžiuose, rengė ir teikė ataskaitas bei informaciją Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui. Tarnyba nuolat bendradarbiavo su kitomis institucijomis, Varėnos rajono savivaldybės administracijos skyrių vadovais ir specialistais, teikė išvadas, pastabas ir pasiūlymus dėl Savivaldybės tarybos sprendimų, įvairių aprašų ar kitų dokumentų projektų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, visos auditų ataskaitos ir išvados dėl atliktų finansinių auditų ir patikrinimų rezultatų buvo teikiamos merui ir skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje. Taip pat, vadovaujantis įstatymu, Kontrolės komitetui buvo teikiama informacija apie Tarnybos veiklos plano vykdymą.

Tarnyba, planuodama ir vykdydama veiklą, nuolat bendrauja ir bendradarbiauja ne tik su savivaldybės institucijomis, įstaigomis ir įmonėmis, bet ir su Lietuvos Respublikos aukščiausią auditą institucija – Valstybės kontrole, Savivaldybių kontrolierių asociacija, kitų savivaldybių auditą ir kontrolės tarnybomis bei kitomis institucijomis bei įstaigomis. Bendradarbiaujant dalijamasi profesine audito patirtimi, gerėja praktika, derinamos audito strategijos ir sprendžiami aktualūs viešojo sektoriaus apskaitos, lėšų bei turto valdymo bei audito klausimai.

III SKYRIUS

2019 METŲ TARNYBOS VEIKLA

■ Tarnybos veiklos organizavimas ir rezultatai

Tarnyba 2018 m. rugsėjo–spalio mėn. atliko strateginį tyrimą, kurio pagrindu buvo parengta 2019 metų veiklos įgyvendinimo programa ir Varėnos rajono savivaldybės 2018 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito strategija. Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetas 2018 m. spalio 25 d. posėdyje pritarė Tarnybos 2019 m. veiklos plano projektui. Remiantis šiuo pritarimu, savivaldybės kontrolieriaus 2018 m. spalio 26 d. įsakymu patvirtintas Tarnybos 2019 metų veiklos planas. Veiklos planas buvo parengtas pagal maksimalius Tarnybos darbo resursus. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, veiklos planas buvo pateiktas Valstybės kontrolei.

Vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad savivaldybės kontrolierius kiekvienais metais iki liepos 15 d. reglamente nustatyta tvarka teikia Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti

savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio. Siekiant pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, atliekamas finansinis (teisėtumo) auditas. Valstybinio audito reikalavimuose nurodyta, kad finansinis auditas paprastai pradedamas finansiniais metais ir baigiamas kitais finansiniais metais. Tarnyba 2018 m. rugsėjo 3 d. pradėjo, o 2019 m. birželio 25 d. pabaigė Varėnos rajono savivaldybės finansinį (teisėtumo) auditą. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo parengtos 2 išvados dėl galimybės savivaldybei pasinaudoti paskolomis.

Tarnyba 2019 m. rugsėjo 12 d. su Lietuvos Respublikos valstybės kontrole pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Susitarimo dalykas – tarpusavio pagalba ir profesinio bendradarbiavimo stiprinimas, šalims atliekant veiklos auditą, kurio tikslas – įvertinti, ar savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo kryptys sudaro galimybes spręsti šio turto valdymo problemas, o turtas naudojamas siekiant tenkinti visuomenės interesus. Susitarimo pagrindu Tarnyba 2019 m. rugsėjo 24 d. pradėjo veiklos auditą. Planuojama audito pabaiga 2020 m. kovo mėn.

2019 m. rugsėjo 2 d. pradėtas savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų ataskaitų, biudžeto ir turto naudojimo auditas. Šį auditą numatoma pabaigti 2020 m. birželio 26 d. Atliekant šio audito procedūras, iki 2020 m. gruodžio 31 d. nustatyti įstatymų neatitikimai ir audituojamiems subjektams pateiktos rekomendacijos atsispindės Tarnybos 2020 metų veiklos ataskaitoje.

Tarnyboje nuolatos vykdoma poauditinė veikla. Audituotų subjektų vadovai teikia informaciją apie auditų ir patikrinimų ataskaitose nurodytų veiklos trūkumų, pažeidimų pašalinimą ir rekomendacijų vykdymą.

■ Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas

Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas buvo pradėtas 2018 m. rugsėjo 3 d. ir baigtas 2019 m. birželio 25 d. Finansinio (teisėtumo) audito ataskaita 2019-07-05 Nr. AR-2(3.14).

Audito tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl:

1. biudžeto vykdymo 2018 metų ataskaitų rinkinio;
2. konsoliduotųjų finansinių 2018 metų ataskaitų rinkinio;
3. turto valdymo, naudojimo, disponavimo teisėtumo ir vidaus kontrolės sistemos.

Audito procedūros buvo atliekamos pagal atrankinio tyrimo rezultatus pasirinktuose subjektuose – Varėnos rajono savivaldybės administracijoje, savivaldybės Ižde, Varėnos kultūros centre, Varėnos sporto centre. Šių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir (ar) finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, patikėjimo teise valdomo valstybės ir savivaldybės turto ir lėšų, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą bei naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Taip pat, pagrindinės audito procedūros turto srityje buvo atliktos ir viešosiose įstaigose: Varėnos ligoninėje, Pirminės sveikatos priežiūros centre.

Audito metu buvo vertinami Varėnos rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybei pavaldžių subjektų – Varėnos kultūros centro, Varėnos sporto centro. Kontrolės ir audito tarnybai pateikti Finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Įvertinusi 2018 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, Varėnos rajono savivaldybės administracijai ir savivaldybei pavaldžioms įstaigoms Tarnyba pateikė raštus apie atliktas audito procedūras ir išvadas.

2018 metais buvo vykdoma 10 programų, kurioms finansuoti faktiškai skirta 26 785,7 tūkst. Eur. Didžiausia savivaldybės biudžeto išlaidų dalis, skirstant pagal ekonominę klasifikaciją, – 12 562,7 tūkst. Eur, arba 46,9 proc. visų išlaidų teko darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, turtui įsigyti – 5 457,0 tūkst. Eur, arba 20,4 proc.

Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis, 2018 metų pradžioje buvo iš viso 71 213,17 tūkst. Eur, metų pabaigoje – 78 392,74 tūkst. Eur. Pagal konsoliduotosios Finansinės būklės ataskaitos duomenis ilgalaikis turtas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną sudarė 71 791,96 tūkst. Eur (iš jų: nematerialusis turtas – 47,83 tūkst. Eur, ilgalaikis materialusis turtas – 64

976,39 tūkst. Eur, ilgalaikis finansinis turtas – 6 767,71 tūkst. Eur), biologinis turtas – 1 095,67 tūkst. Eur, trumpalaikis turtas – 5 505,11 tūkst. Eur.

Auditas atliktas siekiant užtikrinti, kad biudžeto vykdymo ir finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to fakto, kad mes netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių bei sudarytų sandorių.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti, įvertinome savivaldybės ir pavaldžių subjektų organizacinės struktūros ir veiklos, apskaitos sistemos bei vidaus kontrolės sistemos pokyčius. Po vertinimo buvo atrinktos įstaigos, kuriose buvo atliktos audito procedūros.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti. Savivaldybės tarybai 2019 m. liepos 5 d. buvo pateiktos šios išvados:

1. Sąlyginė nuomonė dėl 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (2019-07-05 Nr. AR-4(3.14)).

Tarnybos nuomone, surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti sąlyginę nuomonę dėl Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio. Audito metu nustatyti finansinės būklės ataskaitos (ilgalaikio materialiojo turto, finansavimo sumų, ilgalaikių įsipareigojimų ir grynojo turto straipsnių), Veiklos rezultatų ataskaitos (pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsnių) duomenų iškraipymai, įskaitant sumas, kurių teisingumo negalime patvirtinti. Tai yra:

1. Savivaldybės administracijos apskaitoje trečdalis (35,4 proc.) vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitoma simboline iki 1 euro verte, o tai turi įtakos Finansinės būklės ataskaitos straipsnio „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ likučiui, todėl negalime patvirtinti 21 651,57 tūkst. Eur tikrumo ir teisingumo.

2. Nekilnojamojo turto registre neįregistruota apie 90 proc. kelių ir gatvių.

3. Dviejuose Finansinės būklės ataskaitos straipsniuose nurodyti neteisingi duomenys:

- dėl nepaskaičiuoto turto nuvertėjimo 115,0 tūkst. Eur padidintas „Ilgalaikis materialusis turtas“;

- dėl atlikto konsolidavimo įrašo 66,0 tūkst. Eur padidinti „Ilgalaikiai įsipareigojimai“.

Šios dvi nustatytos klaidos turėjo įtakos ir Veiklos rezultatų ataskaitos (Pagrindinės veiklos pajamų, Pagrindinės veiklos sąnaudų ir Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas straipsnių) teisingumui.

2. Besąlyginė nuomonė dėl 2018 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio (2019-07-05 Nr. AR-3(3.14)).

Tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

3. Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto lėšų ir turto naudojimo (2018-07-05 Nr. AR-3(3.14)).

Tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės subjektų grupė visais reikšmingais atžvilgiais 2018 metais savivaldybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo nustatytiems tikslams.

Savivaldybės taryba, remdamasi minėtomis išvadomis, 2019 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu Nr. T-IX-89 patvirtino Varėnos rajono savivaldybės 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir Varėnos rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

■ Išvados dėl galimybės savivaldybei imti paskolas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Vyriausybės nutarimu patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis, savivaldybė, turėdama kontrolieriaus išvadą, Savivaldybės tarybos sprendimu gali imti ilgalaikes ir trumpalaikes paskolas iš vidaus ir užsienio kreditorių. Savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 19 d. ir 2019 m. liepos 19 d. posėdžiuose buvo pateiktos Išvados dėl galimybės savivaldybei imti ilgalaikes paskolas ankstesniems skolinimams įsipareigojimams vykdyti ir investicijų projektams finansuoti.

IV SKYRIUS

TARNYBOS VEIKSMINGUMAS

Tarnybos veiklos veiksmingumą parodo darbo apimtis ir teigiamas rezultatų poveikis, atlikto audito ir kitų užduočių nustatytų tikslų pasiekimas, audituotų asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Audito veiksmingumas pasireiškia ir tuo, kad apie audito metu nustatytas klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir ataskaitose išvengia esminių iškraipymų.

Tarnyba, įgyvendinama prevencines priemones ir siekdama, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti trūkumai, Varėnos rajono savivaldybės administracijai ir kitiems asignavimų valdytojams vertindama ataskaitas teikė rekomendacijas, užtikrinančias savivaldybės turto ir lėšų efektyvų, taupų ir rezultatyvų panaudojimą, vidaus kontrolės sistemos veikimą. Dauguma rekomendacijų buvo įvykdytos ir priimtos priemonės dėl jų įvykdymo dar vykstant auditui. Kai kurių rekomendacijų įvykdymas padėjo ištaisyti finansinių ataskaitų klaidas, tai turėjo įtakos ir konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tikslumui. Tarnybos teiktų rekomendacijų įgyvendinimas stebimas ir vertinamas atliekant audito planavimo ir kitas užduotis.

Tarnyba, vykdydama jos nuostatuose nustatytus uždavinius, ir toliau sieks, kad audituoti (tikrinti) viešojo sektoriaus subjektai įgyvendintų Tarnybos teikiamas rekomendacijas, dar efektyviau šalintų veiklos trūkumus.

V SKYRIUS RYŠIAI SU VISUOMENE

Informacija apie atliktus auditus ir patikrinimus yra vieša. Nuo 2007 m. auditų ir patikrinimų ataskaitos bei išvados skelbiamos savivaldybės interneto svetainėje www.varena.lt.

Tarnybos veiklos ataskaita Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka ir terminais teikiama Savivaldybės tarybai. Po Savivaldybės tarybos pritarimo ataskaita skelbiama savivaldybės interneto svetainėje ir vietinėje spaudoje.
